

A Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa, mint másodfokú bíróság Budapesten, a 2019. január 23. napján megtartott nyilvános tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t e t:

A jogellenes fogvatartás büntette és más bűncselekmény miatt **I.r.** vádlott és társa ellen indított büntetőügyben a Debreceni Törvényszék Katonai Tanácsa 2018. szeptember 07. napján kihirdetett Kb.III.45/2017/32. számú ítéletét megváltoztatja.

II.r. vádlottat bűnösnek mondja ki a Btk. 301. § (1) bekezdésébe ütköző társtettesként hivatalos eljárásban elkövetett bántalmazás büntetében. Ezért megrovásban részesíti.

I.r. vádlott cselekményét a Btk. 301. § (1) bekezdésébe ütköző folytatólagosan, társtettesként hivatalos eljárásban elkövetett bántalmazás bünteténél minősíti.

Az elsőfokú eljárás során felmerült 107.505 (egyszázhetezer-ötszázöt) forint bűnügyi költségéből **I.r.** vádlottat 15.000 (tizenötezer) forint, **II.r.** vádlottat 90.000 (kilencvenezer) forint megfizetésére kötelezi, míg megállapítja, hogy a fennmaradó 2.505 (kettőezer-ötszázöt) forintot az állam viseli.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét **I.r.** és **II.r.** vádlottak tekintetében helybenhagyja.

II.r. vádlottat kötelezi a másodfokú eljárás során felmerült 37.100 (harminchétezer-egyszáz) forint bűnügyi költség megfizetésére.

Az ítélet ellen **II.r.** vádlott vonatkozásában fellebbezésnek van helye.

I n d o k o l á s:

A Debreceni Törvényszék Katonai Tanácsa a 2018. szeptember 7. napján kihirdetett Kb.III.45/2017/31. számú ítéletével **I.r.** vádlottat az ellene a Btk. 304. § (1) bekezdésébe ütköző jogellenes fogvatartás büntette, **II.r.** vádlottat a Btk. 304. § (1) bekezdésébe ütköző és aszerint minősülő jogellenes fogvatartás büntette, valamint a Btk. 301. § (1) bekezdésébe ütköző és aszerint minősülő hivatalos eljárásban elkövetett bántalmazás büntette miatt emelt vád alól felmentette, ellenben **I.r.** vádlottat bűnösnek mondta ki a Btk. 301. § (1) bekezdésébe ütköző és aszerint minősülő hivatalos eljárásban elkövetett bántalmazás büntetében. Ezért őt 200 napi tétel, napi tételenként 1200,- forint pénzbüntetésre ítélte. Az így kiszabott összesen 240.000,- forint pénzbüntetés megfizetésére 20 havi részletfizetést engedélyezett. Rendelkezett a pénzbüntetés meg nem fizetése esetére annak szabadságvesztésre történő átváltoztatásáról. **I.r.** vádlottat kötelezte az eljárás során felmerült 107.505,- forint bűnügyi költségéből 17.505,- forint bűnügyi költség viselésére azzal, hogy a fennmaradó 90.000,- forint bűnügyi költség az állam terhére marad.

Az ítélet ellen a katonai büntetőeljárásra kijelölt ügyész az **I.r.** vádlott terhére, részfelmentése miatt, további bűnösségének megállapítása és a kiszabott büntetés súlyosítása, míg **II.r.** vádlott terhére

felmentése miatt, bűnösségének megállapítása és büntetés kiszabása, valamint a felmerült bűnügyi költség viselésére kötelezése érdekében jelentett be fellebbezést.

Az I.r. vádlott és védője teljes körű felmentés céljából terjesztettek elő fellebbezést, míg a II.r. vádlott és védője nem élt a fellebbezési jogával.

Az első fokon eljáró ügyész utóbb előterjesztette fellebbezése írásbeli indokolását. Ebben hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság nem volt törvényesen megalakítva, tekintettel arra, hogy a tárgyalás megkezdésekor hatályos 1998. évi XIX. törvény rendelkezései szerint az ügyben egyesbírónak kellett volna eljárnia. Ezen túlmenően a bíróság semmilyen módon nem adta indokát annak, hogy a bűncselekmény elkövetésekor és a jelenleg is szolgálatot teljesítő vádlottak ügyében miért a büntetés-végrehajtási szervezet állományába tartozó ülnökökkel járt el. Összességében sérelmezte, hogy a bíróság a törvényi előfeltételek hiányában, az erre vonatkozó döntés meghozatala és közlése nélkül járt el egyesbíró helyett tanácsban, ráadásul ennek során az ülnökök kiválasztására vonatkozó szabályt is figyelmen kívül hagyta. Az ítéletet ezen túlmenően több okból sem találta érdemben elfogadhatónak. Álláspontja szerint az elsőfokú katonai tanács a bizonyítékok értékelése során a megállapított tényállásra is kiható hibát vétett, amikor ugyanazon személyek vallomását részben elvetette, részben pedig elfogadta anélkül, hogy ennek logikus magyarázatát adta volna. Részletesen kifejtette, hogy az iratok tartalmával miért nem tartja összeegyeztethetőnek a bíróság azon álláspontját, mely szerint a vádlottak vallomása az intézkedés lefolytatásának körülményei vonatkozásában végig következetesek és egymással összhangban állók voltak. Érvelése szerint az elsőfokú bíróság a vádlottak vallomásai közötti ellentmondás feloldását nem végezte el, mint ahogy arról is elmulasztott számot adni, hogy az álláspontja szerint ellentmondó vádlotti vallomások közül melyiket és mi okból fogadta el. Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság azt tette a tényállás részévé, hogy az I.r. vádlott úgy szólította fel a sértettet a kiabálás abbahagyására, hogy ellenkező esetben kényszerítő eszköz alkalmazása mellett elő fogja állítani. Álláspontja szerint a rendelkezésre álló adatok alapján egyértelműen meg lehet állapítani, hogy a járművéből való kiszálláskor a sértett együttműködött a rendőrökkel, mert amikor látta, hogy a rendőr megpróbálta kinyitni a jármű ajtaját, akkor azt azonnal kinyitotta magától és kiszállt. Hivatkozott arra is, hogy a rendőri jelentés sem említi olyat, hogy a sértett a bilincselés előtt megkísérelte volna kivonni magát az intézkedés alól, illetve hogy megpróbált volna visszaszállni a gépkocsijába. Álláspontja szerint I.r. vádlott a bilincs alkalmazására vonatkozó döntést már azelőtt meghozta, hogy a sértett a kezét ki akarta húzni a fogásából. Érvelése szerint a bilincselésnek kizárólag az volt az oka, hogy az addig is kiabáló, rendkívül gúnyosan és színpadiasan viselkedő sértetten az általuk tűrhetetlennek ítélt, rájuk nézve sérelmes magatartást akarták megtorolni. Érvelt azzal is, hogy önmagában az, hogy valaki hangosan vitatja egy közlekedési bírság jogszerűségét, még nem tekinthető olyan ellenszegülésnek, amit bilinccsel lehetne vagy kellene megtörni. Utalt arra is, hogy a sértett előállítása is minden alapot nélkülözött, továbbá a Rendőrkapitányság épületében I.r. vádlott a megbilincselte sértettel szemben azért alkalmazott további fizikai erőszakot, hogy így őt olyan fájdalom érje, amittől felhagy tekintélyromboló magatartásával. Összességében úgy foglalt állást, hogy a bizonyítékok helyes mérlegelésével olyan eltérő tényállást kell megállapítani, ami a vádlottak bűnösségének megállapításához vezet. Hivatkozása szerint az I.r. vádlottal szemben a terhére megállapított bűncselekmény miatt kiszabott büntetés törvénysértően enyhe annak ellenére is, hogy a cselekmény elkövetésében valóban szerepet játszott a sértett kifogásolható, a vádlottra nézve sértő magatartása is. A vádlott terhére kell értékelni ugyanis azt, hogy az I.r. vádlott őt alkalommal részesült fenyegetésben, továbbá a jogalap nélküli testi kényszerszerűen perceként keresztül, folyamatosan alkalmazta a sértettel szemben. Mindezek alapján úgy ítélte meg, hogy egy olyan rendőr, aki a belé vetett közbizalommal és a ráruházott legális erőszak alkalmazásának lehetőségével súlyosan visszaélve kifejezetten azzal a céllal alkalmaz valakivel szemben testi kényszerszerűen, hogy azzal fájdalmat

okozzon, a rendőri hivatásra méltatlan és vele szemben a lefokozás nem mellőzhető. Mindezek alapján indítványozta, hogy a másodfokú katonai tanács az elsőfokú bíróság ítéletét mindkét vádlott vonatkozásában helyezze hatályon kívül és az elsőfokú bíróságot utasítsa új eljárásra.

A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség a BF.681/2018/1. számú átiratában az ügyész fellebbezését mindkét vádlott tekintetében szűkítő módosítással tartotta fenn. Kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság - amely az 1998. évi XIX. törvény 459. §-ra tekintettel a 270/A. § (2) bekezdésére alapítottan létrehozott és a 472. § (4) bekezdése szerint engedélyezett összetételű tanácsban járt el - ügyfelderítési kötelezettségének nem tett teljes körűen eleget, a bizonyítékok értékelését követően rögzített ítéleti tényállás részben hiányos, valamint felderítetlen. E részben megalapozatlan tényállásból az eljáró katonai tanács jogkérdésre vont hibás következtetése eredményeként anyagi jogszabálysértően mentette fel **II.r.** vádlottat az ellene a Btk. 301. § (1) bekezdésébe ütköző hivatalos eljárásban elkövetett bántalmazás büntettének vádja alól. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság okszerű következtetést vont le I.r. vádlott bűnösségére, azonban az elbírált hivatali bűncselekményét részben hiányosan minősítette, mivel azt folytatólagosan valósította meg. Ugyanakkor kifejtette, hogy az eljáró katonai tanács indokolt alappal mentette fel mindkét vádlottat az ellenük a Btk. 304. § (1) bekezdésébe ütköző jogellenes fogvatartás büntettének vádja alól. Rámutatott, hogy az elsőfokú katonai tanács ítélete a Be. 592. § (2) bekezdés a.) és b.) pontja szerinti részbeni megalapozatlansága a Be. 593. § (1) bekezdés c.) pontja alapján bizonyítás felvételével, okirati tartalom értékelésével és a vádlottak elkövetéskori tudattartalmára, valamint azon keresztül szándékára vont helyes ténybeli következtetés levonásával a fellebbviteli eljárásban orvosolható. Indítványozta, hogy a fellebbviteli bíróság felolvasással tegye a bizonyítási eljárás részévé a bírósági iratok 22-II. naplószáma alatt elfekvő, az ORFK vezetőjének a 2018. február 14-én kelt 29000-105/277/11/2016.P. számú határozatát, amelyet az elsőfokú bíróság elmulasztott a bizonyítási eljárás részévé tenni. Jelezte, hogy felülbírálati indítványát ezt követően fogja érdemben előadni.

Az I.r. vádlott védője utóbb csatolta fellebbezésének írásbeli indokolását, melyben a teljes körű felmentés érdekében bejelentett fellebbezését fenntartotta és indítványozta, hogy a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa az I.r. vádlottat a Be. 604. § (1) bekezdés b.) pontjában és a Be. 606. § (1) bekezdésében foglaltakra tekintettel elsődlegesen bűncselekmény, másodlagosan bizonyítottság hiányában mentse fel védencét az ellene a Btk. 301. § (1) bekezdésébe ütköző és aszerint minősülő hivatalos eljárásban elkövetett bántalmazás büntette miatt emelt vád alól is. Kifejtett álláspontja szerint az ítélet II. pontjában megállapított tényállás a Be. 592. § (2) bekezdés c.) és d.) pontjában írtakra figyelemmel részben megalapozatlan, a II. tényállási ponttal összefüggő jogi indokolás pedig téves jogkövetkeztetést tartalmaz. Érvélése szerint az I.r. vádlott a kapitányság épületében törvényes okkal alkalmazott testi kényszerszert a sértettel szemben, amikor a sértett nyakát hátulról átkulcsolva vezette az előállító helyiséghez, figyelemmel arra, hogy a ... Rendőrkapitányság épületében is fennálltak a már megbilincselte sértettel szemben fogyanatosított testi kényszer alkalmazásának feltételei. A sértettel szemben alkalmazott karkulcs megfelelt az Rtv. 15. §-ban foglalt arányossági követelményeknek, alkalmazására törvényes okkal és nem megtorló jelleggel került sor. Ennek alátámasztásául arra hivatkozott, hogy az ítéleti tényállás is rögzíti, hogy a sértett a kapitányság épületében ismét hangosan méltatlankodni kezdett, éppen ez volt az a törvényes ok, ami miatt az I.r. vádlott a megbilincselte sértettel szemben a bilincseléstől enyhébb kényszerítő eszközt alkalmazott a kiabálásának befejezése, vagyis a szabálysértés folytatásának abbahagyása céljából. Ezzel összefüggésben utalt arra, hogy az I.r. vádlott szabálysértési feljelentést is tett a sértettel szemben csendháborítás, illetve a jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség miatt. Az I.r. vádlott által alkalmazott testi kényszer jogszerűsége körében az Rtv. 19. § (2) bekezdésében és a 47. §-ban foglaltakra hivatkozott. Vitatta, hogy az I.r. vádlott azért alkalmazta volna a sértettel szemben

elvezető fogást, mivel arra a rendőri tekintély megtartása érdekében is szükség volt. **tanú5** által elmondottakkal szemben azzal érvelt, hogy mind a karkulcs, mind a nyakkulcs kényszerítő eszköz, ekként adott körülmények között ha jogszerű az egyik alkalmazása, akkor a másik is az, különös tekintettel arra, hogy az eset összes körülményeit figyelembe véve döntött úgy az I.r. vádlott, hogy a nyakkulcs alkalmazása vezet eredményre. Ezzel kapcsolatosan kifejtette, hogy nem hagyható figyelmen kívül az a tény, hogy a sértett korábban, a szolgálati gépjárműben, már megbilincsel kézzel is folyamatosan megpróbálta kivonni magát az intézkedés alól, a gépjárműben is folytatta az ordibálást, a sértett ellenszegülése nem tört meg a bilincs alkalmazásától, a rendőri intézkedés eredményessége csak a bilincs mellett testi kényszer alkalmazásával volt biztosítható. Nyomatékosan hivatkozott arra is, hogy tévedett az elsőfokú bíróság, amikor kizárta az I.r. vádlott vonatkozásában az intézkedés jogszerűségében való tévedést. Meglátása szerint ugyanis amennyiben a rendőrség több hónapon keresztül vizsgálja egy intézkedés jogszerűségét, amellyel kapcsolatban állásfoglalás kérés is történik, mint jelen esetben, akkor I.r. vádlott esetében nem zárható ki az intézkedés jogszerűségét illetően a tévedés lehetősége. I.r. vádlott tudatát kizárólag az fogta át, hogy jogszerűen intézkedett a sértettel szemben. Ennek alátámasztásul rámutatott arra is, hogy amennyiben az I.r. vádlott bántalmazni akarta volna a sértettet, akkor teljességgel életszerűtlen, hogy ezt a rendőrség azon épületrészében teszi, ahol kamera rögzíti az eseményeket. Összefoglalva álláspontját megismételte, hogy a szükséges és elégséges, de enyhébbnek számító kényszerítő eszköz (testi kényszer) alkalmazása nem lehet jogszerűtlen, ha a súlyosabb kényszerítő eszköz (bilincs) szükséges volt, de nem elégséges. Az I.r. vádlott által alkalmazott bilincs használata nem ütközött a 30/2011. BM rendelet 39. § (1) és 41. § (5) bekezdésében írt rendelkezésekbe. Kiemelte, hogy a BM rendelet 42. § (7) bekezdésében írtak szerint az ott felsorolt eszközökkel ellentétben a testi kényszer és bilincs alkalmazása jogszerűen fenntartható a támadás, ellenszegülés megszűnése, megtörése után is. A BM rendelet 41. § (6) bekezdésére is hivatkozott, mely szerint a bilincselés módját az intézkedő rendőr az adott körülmények között a legcélrányosabban választja meg. A (6) bekezdés a/ab) pontja alapján a kezek hátrabilincselése akkor célszerű, ha az érintett személy szállítása, átkísérése nem az arra a célra kialakított járműben történik, márpedig tényként kell figyelembe venni, hogy az ügyben szereplő szolgálati gépkocsi nem kifejezetten erre a célra volt kialakítva. Mindezekre figyelemmel indítványozta, hogy a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa az I.r. vádlottat a Btk. 301. § (1) bekezdésébe ütköző és aszerint minősülő hivatalos eljárásban elkövetett bántalmazás büntette alól is mentse fel.

A másodfokú nyilvános ülésen a Fellebbviteli Főügyészség képviselője az átiratban írtakat kiegészítéssel tartotta fenn. Jelezte, hogy az ítélet felülbírálatára a Be. 590. § (4) és (8) bekezdése alapján részlegesen, csak a fellebbezéssel érintett körben kerülhet sor, tekintettel arra, hogy a sértett előállítására az Rtv. 33. § (1) bekezdés f.) pontjában írt törvényi feltételek mellett került sor. Megismételte álláspontját, miszerint az I. tényállás részbeni felderítetlensége a fellebbviteli eljárásban az ORFK parancsnokának az ügyészi átiratban hivatkozott határozatának a felolvasásával orvosolható, melynek értelmében a vádlottak jogszerűtlenül alkalmaztak bilincset illetve testi kényszert a sértettel szemben. Megjegyezte, hogy ez a határozat nem köti a büntetőeljárásban eljáró bíróságot, azonban tekintettel arra, hogy egy kiterjedt szakvizsgálat eredményén alapul, ezért a megállapításait figyelembe kell venni. Ennek alapján pedig mód nyílik arra, hogy felolvasással a bizonyítási eljárás részévé váljon, s ezzel az elsőfokú bíróság általi mulasztás kiküszöbölhető legyen. A Be. 593. § (1) bekezdés c.) pontja alapján bizonyítás felvételével lehetőség nyílik ezt követően az elsőfokú bíróság által megállapított tényállástól eltérő tényállás, és az elsőfokú bíróság által felmentett vádlott bűnösségének megállapítására. Indítványozta, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítélete 5. oldal utolsó bekezdés 1. és 2. mondata helyett azt rögzítse, hogy :"a rendőri intézkedés során a sértett nem tanúsított ellenszegülést, ennek ellenére az I.r. vádlott megfogta a sértett jobb kezétEzzel az Rtv. 47. §-ban és a 48. § c.) és d.) pontjában írt

rendelkezéseket megszegték." Az ekként helyesbített tényállás álláspontja szerint már megalapozott, mentes a Be. 592. § (1) és (2) bekezdésében írt hiányosságoktól. Kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság az eljárási szabályokat betartotta, az ítélet hatályon kívül helyezését eredményező abszolút eljárási szabálysértést nem vétett. Az ítélet II. tényállási pontjában helyesen rögzítette, hogy az I.r. vádlott a - fentiek alapján egyebekben jogszerűtlenül- megbilincselte sértettel szemben jogszerűtlenül alkalmazott nyakbilincset is, tekintettel arra, hogy a sértett ugyan kiabált, de a Rendőrkapitányság épületében nem szegült ellen, nem szökött meg, azt meg sem kísérelte. Ezzel az I.r. vádlott az Rtv. 15. § (1) bekezdésében írt arányossági követelményeket megsértette, mivel olyan hátrányt okozott a sértettnek, ami nyilvánvalóan nem állt arányban az intézkedés törvényes céljával. Az I. tényállási ponttal kapcsolatosan kifejtette, hogy a bilincs, illetve a testi kényszer alkalmazásában mindkét vádlott közösen, egymás tevékenységéről tudva vett részt annak ellenére, hogy a sértett ugyan nemtetszésének vitathatatlanul nem megfelelő módon adott hangot, azonban a gépjárművéből önként kiszállt, sőt - nyilvánvalóan helytelenül, mintegy provokatív módon - még a karját is nyújtotta a bilincseléshez. Ez a magatartása azonban nem tekinthető olyan ellenszegülésnek, amelynek megtörése a testi kényszer alkalmazását indokolta volna, szökést pedig egyértelműen nem kísérelt meg. Mindezekre figyelemmel a jogszerűtlenül alkalmazott bilincselés és testi kényszer mindkét vádlott tekintetében megalapozza a Btk. 301. § (1) bekezdésébe ütköző és aszerint minősülő hivatalos eljárásban elkövetett bántalmazás büntetnének megállapítását, melyet a vádlottak társtettesként követtek el. Ezen túlmenően miután I.r. vádlott azonos szolgálat során, egy intézkedési sorozaton belül mind az előállítás során, mind pedig a Rendőrkapitányság épületében alkalmazta jogszerűtlenül a testi kényszert, így az ő esetében a folytatólagos elkövetés megállapításának van helye. Rámutatott arra is, hogy adott bűncselekmény megvalósulásához a bírósági gyakorlat szerint nem szükséges testi sérülés bekövetkezése sem, ezért az ügy megítélése szempontjából nem releváns, hogy a sértett milyen sérüléseket szenvedett. A büntetés kiszabási körülmények tekintetében indítványozta az I.r. vádlott vonatkozásában az elsőfokú katonai tanács által értékelt körülményeken túl további súlyosító körülményként értékelni a társtettesi, valamint a folytatólagos elkövetést, és azt, hogy járőrvezetőként követte el a terhére rótt bűncselekményt. A II.r. vádlott terhére kell értékelni a társtettesi elkövetést, valamint a hasonló jellegű cselekmények elszaporodottságát, míg a javára kell figyelembe venni az elkövetés óta bekövetkezett időmúlást, a megfelelő szolgálatteljesítést, valamint azt, hogy a járőr során beosztottként követte el a terhére rótt bűncselekményt. Mindezek alapján indítványozta, hogy a fellebbviteli bíróság a hivatkozottaknak megfelelően a Be. 593. § (1) bekezdés c.) pontjára figyelemmel állapítson meg eltérő tényállást, a Be. 606. § (1) bekezdése alapján változtassa meg az elsőfokú bíróság ítéletét. Az I.r. vádlott bűnösségét a Btk. 301. § (1) bekezdésébe ütköző társtettesként, folytatólagosan hivatalos eljárásban elkövetett bántalmazás büntetnében, míg a II.r. vádlott bűnösségét a Btk. 301. § (1) bekezdésébe ütköző társtettesként, hivatalos eljárásban elkövetett bántalmazás büntetnében mondja ki. Az I.r. vádlottal vonatkozásában a bűnösségi körülményeket egészítse ki, a vele szemben kiszabott pénzbüntetést a Btk. 34. § és 36. §-a alapján szabadságvesztés büntetésre súlyosítsa, melynek végrehajtási fokozata a Btk. 37. § (2) bekezdés a.) pontja alapján börtön. A kiszabott szabadságvesztés végrehajtását a Btk. 85. § (1) és (3) bekezdése alapján függessze fel, utólagos végrehajtás esetére a Btk. 38. § (2) bekezdés a.) pontja alapján állapítsa meg a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját. Tekintettel arra, hogy a többszörösen fenyegetett I.r. vádlott a folytatólagosan elkövetett hivatali bűncselekményét polgári személyek, illetve rendőrtársai előtt követte el, ezért ő a rendfokozatra méltatlanná vált. Ezért vele szemben a Btk. 135. § (1) bekezdés a.) pontja alapján lefokozás katonai büntetés kiszabása is indokolt. A II.r. vádlottal szemben az enyhítő körülmények számára és nyomatékára tekintettel indokoltnak tartotta az enyhítő szakasz alkalmazását. Indítványozta, hogy a másodfokú katonai tanács a Btk. 82. § (2) bekezdés d.) pontjára figyelemmel a (3) bekezdés alapján vele szemben a Btk. 50. § (1) és (3) bekezdése alapján pénzbüntetést szabjon ki, a vádlottakat pedig a Be. 574. § (4) bekezdés második mondatára

figyelemmel egyetemlegesen kötelezze az eljárás során felmerült bűnügyi költség megfizetésére. Indítványozta, hogy egyebekben a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet hagyja helyben.

Az I.r. vádlott védője a nyilvános ülésen a fellebbezését fenntartotta. Egyetértett az ügyészség azon álláspontjával, miszerint törvényes volt a sértett előállítása, így a Btk. 304. § (1) bekezdésébe ütköző jogellenes fogvatartás büntetést nem követték el a vádlottak. A fellebbezést azzal egészítette ki, hogy álláspontja szerint a jognak a gyakorlattól nem szabad a jelen ügyben született elsőfokú ítéletben megnyilvánuló mértékben elszakadnia. Nyomatékosította, hogy az I.r. vádlott felszólította a sértettet, hogy az ordibálást hagyja abba, ellenkező esetben kényszerítő eszköz alkalmazása mellett elő fogják állítani. Adott esetben a rendőröknek a hangosan ordibáló sértett magatartására tekintettel intézkedési kötelezettségük volt, másodpercek alatt kellett mérlegelnie, hogy alkalmaz-e kényszerítő eszközt, vagy sem. Hivatkozott arra, hogy a 30/2011. BM. rendelet 39. § (1) bekezdése értelmében kényszerítő eszköz alkalmazható, ha az intézkedés alá vont magatartása, ellenszegülésének mértéke annak Rtv. szerinti alkalmazását indokolja. Kifejtette, hogy a rendelkezésre álló bizonyítékok - különösen az EDR rádió felvétele, valamint a kamerafelvétel - alapján az állapítható meg, hogy a sértett folyamatosan kiabált. A viselkedéséből álláspontja szerint alappal vonhatta le az I.r. vádlott azt a következtetést, hogy a rendőri intézkedésnek ellen fog állni. Arra azonban nem vonható le semmilyen következtetés, hogy az I.r. vádlott a sértettnek szándékosan akart volna hátrányt okozni, mert sértett viselkedésére tekintettel alappal gondolhatta, hogy bilincs alkalmazása nélkül a sértett előállítása nem lesz eredményes. A II. tényállási pontban írt cselekmény előzményeként szükségesnek tartotta hangsúlyozni, hogy a sértett a szolgálati gépjárműben nem csupán kiabált, hanem ki akarta vonni magát a rendőri intézkedés alól ezt megelőzően is, hiszen a bilincs alkalmazására történő figyelmeztetés és a cselekménye abbahagyására történő felszólítást követően -amikor a bilincselés érdekében megfogta az I.r. vádlott a csuklóját- azonnal ellenszegült. Érvelése szerint a szolgálati gépkocsiban tanúsított későbbi magatartása is arra a következtetésre adott alapot, hogy szükséges volt vele szemben bilincs alkalmazása. Ebből következően álláspontja szerint az ügyészi érvelés csupán akkor foghatna helyt, amennyiben a kényszerítő eszköz alkalmazása előtt a szükséges és törvényes figyelmeztetés nem hangzott volna el. Az I.r. vádlott az eset körülményeit mérlegelve nem sértett jogszabályt, amikor úgy ítélte meg, hogy a csendháborítást és garázdaság szabálysértést elkövető sértettet bilincs és testi kényszer alkalmazásával lehet legbiztonságosabban beszállítani a Rendőrkapitányságra. Érvelése szerint továbbá a Rendőrkapitányság épületében, mint közintézményben is meg lehet valósítani a garázdaság szabálysértését, ekként arra tekintettel, hogy a már megbilincselte sértett a rendőrség épületében tovább folytatta az ordibálást, az I.r. vádlott indokoltan alkalmazott vele szemben nyakkulcsot. Ennek megítélése során nem lehet figyelmen kívül hagyni, hogy a korábban a sértett a szolgálati gépkocsiban is ellenállt az intézkedésnek, illetőleg rendkívül hullámzó magatartást tanúsított, így az I.r. vádlott amikor a sértett újra kezdte a kiabálást, alappal feltételezhette, hogy a sértett ellen fog állni az előállító helyiségbe kísérése során, így a biztonságos előállítás érdekében alkalmazta a nyakkulcsot, úgy, hogy a kamerafelvételeken jól láthatóan ennek során nem húzta, nem vonszolta, nem fojtogatta a sértettet. A bántalmazási szándék hiányára utal az is, hogy a felvételeken jól látható, amint az előállító helyiségben levette a sértettől a bilincset, beszélgetett vele, megkérdezte, hogy szeretne-e telefonálni valamelyik hozzátartozójának. Ilyen magatartást - bántalmazási szándéka esetén- nyilvánvalóan nem tanúsított volna. Nyomatékosan utalt fentiekén túlmenően az ellentmondásos sértetti vallomásokra is. Megismételte a fellebbezés indokolásában az I.r. vádlottnak az intézkedés jogszerűségével kapcsolatos tévedésére való hivatkozását kiemelve ekörben, hogy olyan körülmény nem került feltárára, amely a bántalmazás szándékosságára engedett volna következtetni. Az intézkedésnek nem maradt fizikális nyoma a sértetten, aki a nyakkulcs alkalmazásának hatására a kiabálást abba is hagyta. Rámutatott, hogy kényszerítő eszköz

alkalmazása minimális fájdalommal járhat, de az I.r. vádlottnak nem a sértett fojtogatása állt szándékában. Mindezekre figyelemmel indítványozta, hogy a fellebbviteli bíróság az I.r. vádlottat mentse fel a Btk. 301. § (1) bekezdésébe ütköző hivatalos eljárásban elkövetett bántalmazás büntettének vádjától. Másodlagosan kiegészítette fellebbezésének irányát és indítványozta, hogy a fellebbviteli bíróság az ügyész súlyosítást célzó fellebbezésének ne adjon helyt. E körben hivatkozott arra, hogy a hivatalos eljárásban elkövetett bántalmazások intenzitása, durvasága rendkívül széles skálán mozoghat, jelen esetben - szem előtt tartva a sértett szabályszegő magatartását is - a cselekmény tárgyi súlya igen enyhe volt. Erre tekintettel álláspontja szerint a végrehajtásában felfüggesztett szabadságvesztés büntetés - különösen a lefokozás katonai büntetéssel együtt alkalmazva - eltúlzott joghátrány, figyelemmel arra, hogy a sértett semmibe vette a rendőri tekintélyt.

A II.r. vádlott védője a nyilvános ülésen indítványozta, hogy a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa az elsőfokú bíróság ítéletét a II.r. vádlott vonatkozásában hagyja helyben. Az ORFK parancsnoka határozatával kapcsolatban kifejtette, hogy álláspontja szerint jelen ügyben lehet azt vizsgálni, hogy a rendőri intézkedés szakszerű volt-e, illetőleg sérültek-e a sértett személyiségi jogai, azonban a büntetőeljárás lefolytatására okot adó körülmény az ügyben nem merült fel. A rendőri intézkedés esetleges szakszerűtlensége sem jelenti azt, hogy a vádlottak azzal bűncselekményt követtek el. Aggályát fejezte ki az ORFK parancsnokának határozatával kapcsolatosan azon okból is, hogy más ügyben, hasonló tényállás alapján született ellenkező tartalmú parancsnoki állásfoglalás is az intézkedés szakszerűségével kapcsolatosan. Nyomatékosan utalt arra, hogy a sértett a szabálysértést megvalósító magatartásával okot adott az intézkedésre, a kényszerintézkedés megkezdése előtt az I.r. vádlott részéről a törvényes felszólítás megtörtént. Hivatkozott arra is, hogy a vádlottak tudatát mindvégig az fogta át, hogy az intézkedésüket a szabályzatban előírtak megfelelően hajtották végre, nem pedig bosszútól vezérelve, szándékuk nem a sértett bántalmazására irányult. Fontosnak tartotta kiemelni azt is, hogy álláspontja szerint a II.r. vádlott tudata nem fogta át azt, hogy az I.r. vádlott, aki ekkor a járőrvezető volt, esetlegesen bűncselekményt követ el.

A Fellebbviteli Főügyészség képviselője viszontválaszában előadta, hogy a vádlottak nem vitatottan nem akartak testi sértést elkövetni, azonban annak van jelentősége, hogy a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján a bilincselés megkezdésének az volt az indoka, hogy megelégtelve a sértett kiabálását annak véget vessenek. Jelen esetben a vádlottak intézkedése túlmutatott a szakszerűtlenségen, az, hogy a sértett sérelmezte az intézkedést, nem eredményezheti testi kényszer alkalmazását.

I.r. vádlott védője a viszonzválaszában rámutatott, hogy a vádlottaknak nem volt más eszközük a sértett előállításának eredményes kivitelezésére, mint a testi kényszer alkalmazása.

II.r. vádlott védője viszonzválaszában megismételte, hogy még amennyiben tévedésben is voltak a vádlottak az intézkedés terjedelmét illetően, ez nem jelenti azt, hogy bűncselekményt követtek el.

Az I.r. vádlott az utolsó szó jogán előadta, hogy intézkedési kötelezettségük volt és hangsúlyozta, hogy akkor is eljárást indítottak volna velük szemben, ha a sértett szökést kísérelt volna meg, annak ellenére, hogy ez a bilincs alkalmazásának egyik törvényes indoka lett volna. Kifejtette, hogy az általuk alkalmazott kényszerítő eszközök - figyelmeztetést követően - a szabálysértés abbahagyására irányultak, a sértett ellenszegülését csak testi kényszerrel tudták megtörni, ennek következtében érte el az intézkedésük a célját. Hangsúlyozta, hogy kötelességük volt a szabálysértés továbbfolytatásának megakadályozása, akár kényszerítő eszköz alkalmazásával is. Érvelt azzal is,

hogy 2 év alatt 174 személyi szabadságot korlátozó intézkedést hajtott végre, amelyekkel kapcsolatban kifogás nem érkezett, szakszerűtlenséget nem állapítottak meg.

II.r. vádlott az utolsó szó jogán csatlakozott a védőjéhez, bűncselekmény elkövetését tagadta.

A Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa az ellentétes irányú fellebbezésekre tekintettel az elsőfokú ítéletet és az azt megelőző bírósági eljárást a Be. 590. § (1) és (2) bekezdései alapján a (4) bekezdésben írt korlátok között bírálta felül. A felülbírálat nem érintette a fellebbezéssel nem támadott, a vádlottakat a Btk. 304. § (1) bekezdésébe ütköző jogellenes fogvatartás büntettének vádjá alól felmentő rendelkezésekre.

Ennek során megállapította, hogy az elsőfokú katonai tanács a tárgyalás során az eljárási szabályokat alapvetően betartotta, az ügy elbírálására lényeges kihatással bíró szabálysértést nem vétett. Nem tévedett, amikor az 1998. évi XIX. törvény 270/A. § (2) bekezdésére alapítottnak a 472. § (4) bekezdése szerint engedélyezett összetételű tanácsban járt el. Eljárása során azonban megsértette az 1998. évi XIX. törvény 278. § (1) bekezdésében írt rendelkezést, amikor a vádirat kézbesítésétől számított 30 napon túl állapította meg a tárgyalás határnapját, tekintettel arra, hogy a vádirat 2017. október 3. napján érkezett, az ügy kitűzése iránt azonban csak 2018. február 5. napján intézkedett. Ez az eljárási szabálysértés azonban az ügy érdemi elbírálására nem volt lényeges kihatással, az egyéb eljárási szabályokat betartotta.

A másodfokú katonai tanács a felülbírálat során megállapította, hogy az elsőfokú katonai tanács a szükséges bizonyítási eljárást lefolytatta, ügyfelderítési kötelezettségének eleget tett. Kihallgatta a vádlottakat, **sértettet, tanú1-t, tanú2-t, tanú3-t, tanú4-t, tanú5-t, tanú6-t, tanú7-t**. Meghallgatta az EDR rádióforgalmazás hangfelvételét, megtekintette a biztonsági kamera felvételeit, ismertette a releváns okirati bizonyítékokat. **Tanú8** és **tanú9** vallomását felolvasással tette a bizonyítási eljárás részévé.

A vádlottak az intézkedés megtörténtét nem vitatták, annak mikénti menetét sem. Egybehangzóan adták elő, hogy mivel a sértett nem hagyta abba a kiabálást, I.r. vádlott felszólította, hogy azt fejezze be, különben kényszerítő eszköz alkalmazása mellett a ... Rendőrkapitányságra fogják előállítani. Az I.r. vádlott által készített és ismertetett elsődleges rendőri jelentésben a karkulcs alkalmazásának indoka a kiabálás abbahagyásának kieszközlése volt, majd a másodlagos jelentésben már a fájdalom hatására a kiabálás abbahagyásán túl megjelölésre került a rendőrség tekintélyének megőrzése is. Az I.r. vádlott a gyanúsított kihallgatása során kifejtette továbbá, hogy a sértett a kiabálásával szabálysértést követett el, amit felszólítást követően folytatott tovább, ezért került sor a testi kényszer alkalmazására. A tárgyaláson már arra is hivatkozott, hogy a sértett megbilincselésére megelőző védelmi eszközként volt szükség, az előállító helyiséghez történő eljutás legbiztonságosabb módja volt az általa alkalmazott testi kényszer, mely fogáson lazított, amikor a sértett abbahagyta a kiabálást.

Az I. tényállási ponttal kapcsolatosan a vádlottak egyezően adták elő, hogy a sértett magatartása olyan, a köznyugalom megzavarására alkalmas magatartás volt, amely sértette az utca nyugalma és a rendőri intézkedés tekintélyét. Egyezően adták elő azt is, hogy a felszólítás ellenére is tovább kiabáló és méltatlankodó sértett kezét I.r. vádlott annak érdekében fogta meg, hogy a bilincselés és előállítás kilátásba helyezésére történő felszólítás ellenére továbbfolytatott, köznyugalom megzavarására alkalmas magatartására tekintettel bilincs alkalmazásával állítsa elő a ... Rendőrkapitányságra. Ennek a sértett oly módon szegült ellen, hogy megpróbálta a karját

kiszabadítani az I.r. vádlott fogásából. I.r. vádlott nem vitatta azt sem, hogy mivel a már megbilincselte sértett a Rendőrkapitányság épületében ismét kiabálni kezdett, amit felszólítás ellenére sem hagyott abba, az I.r. vádlott nyakkulcsot alkalmazott és a sértettet így kísért be az előállító helyiségbe. Azonban mindketten úgy gondolták, hogy a jogszabályoknak megfelelően jártak el az intézkedés, így a kényszerítő eszköz és a testi kényszer alkalmazása során.

Az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékokat önmagukban is és egymással összevetve is vizsgálta. Ennek során nem tévedett, amikor a sértett vallomásai közötti ellentmondást észelve a vádlottak ténszerű vallomásait vette alapul a tényállás megállapításakor. A történeti tényállást mérlegelési jogkörében állapította meg, majd rögzítette ítélete 4. oldal ötödik bekezdésétől a 7. oldal második bekezdéséig. Bizonyítékértékelő tevékenységéről az ítélet 7. oldal harmadik bekezdésétől a 16. oldal második bekezdéséig terjedően igen részletesen adott számot, melynek során logikai hibát nem vétett.

A Be. 591. § (1) bekezdésében foglaltak szerint a másodfokú bíróság a határozatát az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásra alapítja, kivéve, ha az elsőfokú bíróság ítélete megalapozatlan, illetve a fellebbezésben új tényt állítottak vagy új bizonyítékra hivatkoztak és ennek alapján a másodfokú bíróság bizonyítási eljárást folytat le. A másodfokú bíróság helyt adott a főügyészégi indítványnak és tárgyaláson további bizonyítást vett fel. Mindez azonban nem tette indokolttá eltérő tényállás megállapítását. Az elsőfokú katonai tanács által rögzített tényállás mindenben megalapozott, mentes a Be. 592. § (1) és (2) bekezdésében írt hiányosságoktól, ezért azt a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa a felülbírálat alapjául elfogadta. Így az I.r. vádlott és védőjének a bizonyítékok újraértékelésére, a tényállás felülmérlegelésére és ezen keresztül az I.r. vádlott felmentésére irányuló fellebbezései eredményre nem vezethettek. Az elsőfokú katonai tanács azonban az általa megállapított tényállásból helytelen jogi következtetést vont le a II.r. vádlott bűnösségét, illetőleg az I.r. vádlott terhére rótt cselekmény minősítését illetően.

Az I.r. vádlottnak és védőjének a felmentésre irányuló fellebbezése nem alapos, míg az ügyész által előterjesztett, a II.r. vádlott bűnösségének megállapítására, illetőleg az I.r. vádlott cselekménye minősítésének megváltoztatására irányuló fellebbezés alapos.

Az irányadó tényállás alapján a katonai tanács okszerűen vont le következtetést az I.r. vádlott bűnösségére, azonban tévedett a terhére rótt cselekmény minősítésével kapcsolatosan, illetve akkor is, amikor a II.r. vádlottat felmentette az ellene a Btk. 301. § (1) bekezdésébe ütköző hivatalos eljárásban elkövetett bántalmazás büntette miatt emelt vád alól.

Az nem vitás, hogy az ORFK parancsnokának határozatában írtak nem kötik a büntetőügyben eljáró bíróságokat, a kényszerítő eszköz alkalmazásának jogszerűségével kapcsolatos kérdésben az eljáró bíróság - így a másodfokú bíróság is - önálló döntési jogkörrel bír.

A Be. 590. § (4) bekezdése alapján ha az elsőfokú bíróság ítélete több bűncselekményről rendelkezett, a másodfokú bíróság az ítéletnek csak a fellebbezéssel érintett bűncselekményekre vonatkozó rendelkezését, illetve részét bírálja felül.

Ezzel együtt a másodfokú katonai tanács az irányadó tényállás alapján is osztotta az elsőfokú katonai tanács és az ügyészség álláspontját tekintetben, hogy a vádlottak jogszerűen kezdeményeztek intézkedést a sértettel szemben, illetőleg a sértett előállítására jogszerűen került sor. Az előállítás indokára vonatkozóan ugyanis a vádlottak vallomását a rendelkezésre álló egyéb

bizonyítékok kétséget kizáró módon alátámasztották, azok alapján megállapítható, hogy a szabálysértés továbbfolytatása miatt, jogszerűen került sor a sértett előállítására.

Nem tévedett az elsőfokú katonai tanács akkor sem, amikor a II. tényállási ponttal kapcsolatosan a beszerzett bizonyítékok alapján arra a következtetésre jutott, hogy az I.r. vádlott által alkalmazott nyakkulcs indoka kizárólag a sértett kiabálása befejezésének kikényszerítése volt, mivel az I.r. vádlott e körben előadott változó tartalmú védekezéseinek közös pontja valamennyi nyilatkozatában a sértett kiabálása miatti alkalmazás volt. Ezt **tanú7** tanúvallomása is alátámasztotta, aki úgy nyilatkozott, hogy a sértett ellenállást nem tanúsított, pusztán kiabált. Ezt a kamerafelvételek is alátámasztották. Az I.r. vádlott a sértett kiabálását minősítette ellenszegülésnek, ezért tartotta indokoltnak testi kényszer, nevezetesen a nyakkulcs alkalmazását.

A másodfokú katonai tanács osztotta az ügyészség azon álláspontját, mely szerint a vádlottak az I. tényállásban írt intézkedésük során azzal együtt, hogy a Btk. 304. § (1) bekezdésébe ütköző jogellenes fogvatartás büntetettét nem valósították meg, azonban túllépték a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvényben (a továbbiakban Rtv.) és a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX.22.) BM rendeletben (a továbbiakban Szolgálati Szabályzat) írt kereteket, megsértve ezzel a kényszerítő eszköz alkalmazása során megkövetelt arányossági követelményeket.

A Btk. 301. § (1) bekezdésébe ütköző bántalmazás hivatalos eljárásban büntetettét az a hivatalos személy követi el, aki eljárása során mást tettleg bántalmaz.

A Btk. 459. § (1) bekezdés 11/k.) pontja alapján a vádlottak rendőrként hivatalos személyek minősültek.

Önmagában az a körülmény, hogy egy rendőri intézkedés kapcsán az intézkedés alá vont személy sérülést szenved, még nem valósítja meg a fenti bűncselekményt, mivel jogszerű intézkedés is okozhat sérülést. Jogszabályok rögzítik, hogy az intézkedő rendőr milyen keretek között, milyen feltételek megvalósulása mellett alkalmazhat testi kényszert, és kényszerítő eszközt. Ebben a tekintetben a legfontosabb szabályok az Rtv., a BM rendelet, továbbá a testi kényszer alkalmazására vonatkozó belső utasítások, valamint az a képzési anyag, amelynek segítségével a rendőrök megtanulják, elsajátítják a testi kényszer törvényes és helyes alkalmazását.

Az Rtv.15.§-a tartalmazza a rendőr általi kényszerítés arányosságának követelményét, mely szerint a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. Több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre e legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.

Az Rtv. 16.§ (1) bekezdése tartalmazza a kényszerítő eszköz alkalmazásának időbeli korlátjait. E szerint a rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetében az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége e nélkül is biztosítható.

A Szolgálati Szabályzat 39.§-a konkretizálja az arányosság követelményét, amikor rögzíti, hogy az Rtv. szerinti kényszerítő eszköz csak akkor alkalmazható, ha az intézkedés alá vont magatartása, ellenszegülésének mértéke a kényszerítő eszköz Rtv. szerinti alkalmazását indokolja. A nagyobb

korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz akkor alkalmazható, ha a kisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz alkalmazása nem vezetett eredményre vagy sikere eleve kilátástalan.

A Szolgálati Szabályzat 39. § (2) bekezdése az intézkedés alá vont személy magatartása szempontjából differenciál. Így megkülönböztet passzív ellenszegülést tanúsító személyt, aki a rendőri intézkedés során a számára jogszerűen adott rendőri utasításokat nem hajtja végre, de tevőleges ellenszegülést nem mutat. Megkülönböztet aktív ellenszegülést tanúsító személyt, aki nem veti magát alá a jogszerű rendőri intézkedésnek, magatartásával fizikai erő kifejtés útján igyekszik azt megakadályozni. Végül megkülönböztet támadó magatartást tanúsító személyt, aki az intézkedő rendőrré, valamint a támogatására vagy védelmére kelt személyre rátámad.

A Szolgálati Szabályzat 40.§-a testi kényszerszert, valamely cselekvésre vagy cselekvés abbahagyására irányuló kényszerítés érdekében akkor teszi lehetővé, ha a rendőri erőfölény vagy intézkedés alá vont személy állapota magatartása folytán a rendőri intézkedés eredményessége ezzel is biztosítható. Ennek során a rendőr önvédelmi fogásokat használhat, de a támadás elhárítása érdekében az ehhez szükséges erejű és irányultságú ütést vagy rúgást alkalmazhat.

A Szolgálati Szabályzat 41.§ (1) bekezdés b) pontja bilincs alkalmazását írja elő, azzal szemben, aki az intézkedő rendőrt, annak segítőjét, valamint az intézkedésben közreműködőt megtámadja.

Az Rtv. 48. § d.) pontja alapján a rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy a.) önkárosításának megakadályozása, b) támadásának megakadályozása c) szökésének megakadályozása és d.) ellenszegülésének megtörése érdekében.

Az elsőfokú katonai tanács által megállapított és a felülbírálat során irányadó, az ítélet 4. oldal utolsó két bekezdésétől a 6. oldal harmadik bekezdéséig rögzített I. tényállás lényege szerint **sértettel** szemben közlekedési szabálysértés miatt kezdeményeztek intézkedést. **sértett** a mobiltelefon készülék használatának tényét elismerte, ugyanakkor ingerülten, hangosan vitatta a bírságolás indokoltságát kijelentve, hogy a hívás fontos volt számára, mivel Amerikában élő fiával beszélt, így nem fog fizetni semmit. **I.r.** vádlott ekkor **sértettet** felszólította, hogy fejezze be a kiabálást, különben kényszerítő eszköz alkalmazása mellett a ... Rendőrkapitányságra fogja előállítani. A **sértett** a felszólításnak nem tett eleget, ... egyik nyílt, forgalmas utcáján a köznyugalom megzavarásával alkalmas kiabáló, ordibáló magatartását tovább folytatva hangosan méltatlankodott. **I.r.** vádlott ekkor ismét felszólította a **sértettet**, hogy fejezze be a magatartását és szálljon ki a járműből, majd kívülről megpróbálta a gépjármű ajtaját kinyitni, azonban nem járt eredménnyel. Ezt követően az **I.r.** vádlott az ablakon benyúlva is megpróbálta kinyitni a gépjármű ajtaját, azonban **sértett** a nyitókarra ráfogott, majd a járművéből kiszállva kezét hátrattette és ironikusan azt kiabálta háttal az **I.r.** vádlott felé, hogy „akkor bilincseljete meg!” **I.r.** vádlott ekkor megfogta a **sértett** jobb kezét annak érdekében, hogy **sértettet** a felszólítás ellenére továbbfolytatott, köznyugalom megzavarására alkalmas magatartására tekintettel bilincs alkalmazásával előállítsa a ... Rendőrkapitányságra, melynek során a **sértett** ellenszegült oly módon, hogy megpróbálta a karját az **I.r.** vádlott fogásából kiszabadítva az autójába visszaülni. **II.r.** vádlott észlelve a **sértett** magatartását az intézkedést foganatosító **I.r.** vádlott társa segítése érdekében megfogta a **sértett** bal kezét, majd a **sértett** karjait fogva a vádlottak közös erővel a földre vitték a **sértettet**, aki félig ülő helyzetben oldalával érkezett a földre. Ekkor a vádlottak a **sértett** kezét előre helyezve megbilincselték.

A másodfokú katonai tanács álláspontja szerint a vádlottak cselekményének, a kényszerítő eszköz alkalmazása jogszerűségének megítélésénél kiemelt jelentőséggel bír, hogy I.r. vádlott a hangosan méltatlankodó sértettet arra szólította fel, hogy fejezze be a kiabálást, különben kényszerítő eszköz alkalmazása mellett fogják előállítani a Rendőrkapitányságra. Kiemelt jelentőséggel bír az is, hogy a megállapított tényállás alapján a sértett akkor szegült ellen fizikailag az intézkedésnek, amikor az I.r. vádlott a bilincselés végrehajtása érdekében megfogta a jobb karját. A sértett ekkor és csak ekkor próbálta meg a karját az I.r.vádlott fogásából kiszabadítani.

A fentiek alapján megállapítható, hogy a sértettnek a tényállásban rögzített, a bilincs alkalmazását megelőzően tanúsított magatartása egyrészt a BM rendelet 39. § (2) bekezdésében írtaknak megfeleltethető aktív ellenszegülésként nem értékelhető, de nem értékelhető támadó magatartásnak, de passzív ellenállásnak sem. Ebből következően pedig a bilincselés nem volt jogszerűen alkalmazható vele szemben az előállítás foganatosítása érdekében, a kényszerítő eszköz alkalmazásának feltételei nem álltak fenn. Az irányadó tényállás alapján ugyanis a vádlottak nem következtethettek megalapozottan sem a sértett önkárosítási, sem támadási, sem szökési szándékára. A sértett által tanúsított verbális agresszió, hangos kiabálás a bilincs alkalmazását indokoltá tevő ellenszegülésnek a fentiek alapján nem tekinthető.

Az kétségtelen, hogy a szakszerűtlen rendőri intézkedés önmagában a büntetőjogi felelősséget nem alapozza meg. Jelen esetben azonban a vádlottak nem csupán szakszerűtlenül intézkedtek, hanem túllépték a kényszerítő eszköz alkalmazása során megkövetelt arányossági követelményeket. A vonatkozó jogszabályok alapján az előállítás nem jár feltétlenül együtt a bilincs alkalmazásával, annak további törvényi feltételeinek is fenn kell állniuk. Ebből következően a további törvényi feltételek hiányában jogszerűtlenül járt el az I.r. vádlott, amikor az előállítást kényszerítő eszköz alkalmazása mellett helyezte kilátásba. A bilincs alkalmazásának törvényi előfeltételei nem álltak fenn, arra a sértett a megállapított tényállás alapján okot nem adott, a jogszabály értelmében a verbális agresszió önmagában nem ad alapot a bilincselésre.

Ebből következően a vádlottak akkor jártak volna el helyesen, ha elsőként arra szólítják fel a sértettet, hogy hagyjon fel a hangoskodás folytatásával, ellenkező esetben előállítják. Kényszerítő eszköz, bilincs alkalmazása kizárólag akkor felelt volna meg a jogszabályi előírásoknak, ha azok alkalmazásnak kilátásba helyezésére akkor került volna sor, amennyiben az előállítás foganatosítása során tanúsította volna a sértett a BM rendelet 39. § (2) bekezdésében írt aktív vagy passzív ellenállást, illetve támadó magatartást. A rendelkezésre álló adatok alapján azonban a jogszerűen intézkedés alá vont sértett ilyen magatartást nem tanúsított. A verbális agresszió következménye a jogszabály alapján nem lehet kényszerítő eszköz alkalmazása, a verbális agresszióval szemben testi kényszer vagy bilincs alkalmazását lehetővé jogszabályi felhatalmazás nem illeti meg az intézkedő rendőrt.

A II. tényállási pontban rögzítettek vonatkozásában az állapítható meg az elsőfokú katonai tanács által a bizonyítási eljárás részévé tett kamerafelvételek és az EDR rádióforgalmazás adatai alapján, hogy a már megbilincselte sértett olykor nyugodt és együttműködő volt, más esetben azonban, mint a Rendőrkapitányság épületében is folytatta a hangos kiabálását.

A másodfokú katonai tanács azonban osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját tekintetben, hogy ez a magatartás nem volt olyan ellenszegülésnek tekinthető, amely a testi kényszer alkalmazását indokoltá tette volna. Helyesen foglalt állást az elsőfokú katonai tanács, amikor azt a következtetést vont le, hogy azt az I.r. vádlott kizárólag azért alkalmazta, hogy a sértett a kiabálást hagyja abba.

Ennek érdekében pedig a testi kényszer (jelen esetben nyakkulcs) alkalmazására indokolatlanul, jogszerűtlenül került sor.

A vádlotti magatartás megvalósítja a hivatalos eljárásban elkövetett bántalmazás büntettét, ha a rendőri intézkedés során a testi kényszer jogellenes volt. Hasonlóan foglalt állást a Legfelsőbb Bíróság BH.1997.517. számon közzétett eseti döntésében.

Az I. tényállási pontban írt cselekményük során tehát a vádlottak a törvényben írt felhatalmazás hiányában, a fokozatosság követelményének figyelmen kívül hagyásával alkalmazták a sértettel szemben súlyosan jogkorlátozó kényszerintézkedést. A sértett előállításakor alkalmazott bilincselésre, valamint az annak érdekében fogantatott együttes testi kényszer alkalmazására szakszerűtlenül és egyben kellő jogalap hiányában jogszerűtlenül került sor. A tévedésre vonatkozó érvelés sem foghat helyt.

A Fővárosi Ítéltábla katonai Tanácsa az I.r. vádlott védője által a másodfokú nyilvános ülésen is kifejtett érvelésére tekintettel rögzíti, a rendőri intézkedést fogantató rendőrnek az intézkedés során mérlegelniük kell, hogy az intézkedés milyen szükséges, de még arányosnak tekinthető eszköz alkalmazásával érheti el a célját. Ez a mérlegelési jogkör azonban nem jelent teljes döntési szabadságot, azt behatárolják a jogszabályi felhatalmazási keretek, egyben szűkítik az adott eset körülményei. A mérlegelési jogkörben hozott hatósági döntés tartalmában és célját tekintve is kötött, mert az ilyen döntés követelmény szintje is a legalkalmasabbnak, legmegfelelőbbnek, legcélszerűbbnek az elvárása. Az az intézkedés a legalkalmasabb, legmegfelelőbb, legcélszerűbb, amely még szükséges, de már elégséges is az intézkedéssel elérni kívánt cél megvalósulásához. Ahogyan azt az elsőfokú katonai tanács is rögzítette az ítéletében: nem megfelelő az intézkedés, ha szükséges ugyan, de még nem elégséges, vagy ellenkezőleg: akkor sem, ha elégséges (alkalmas) ugyan, de már szükségtelen.

A II.r. vádlott védője által előadottakra tekintettel a másodfokú bíróság arra is rámutat, hogy a rendőr egy intézkedés során tanúsított magatartásáért önállóan felel. Az II.r. vádlott a sértett bal kezét nem az I.r. vádlott parancsára fogta meg a bilincselés véghezvitele érdekében és nem merült fel arra nézve adat, hogy ne tudta volna, hogy jogellenes cselekményben vesz részt.

Az irányadó bírói gyakorlat szerint a hivatalos eljárásban elkövetett bántalmazás elkövetési magatartása a tetteges bántalmazás, amelynek a hivatali hatáskör túllépésével kell megtörténnie. A bántalmazás mindig tevőleges, aktív magatartást feltételez, a test támadó szándékú megérintését, ami nem feltétlenül jelenti sérülés okozását. A sérülés okozása tehát nem törvényi feltétel, a jogellenesen alkalmazott fizikai ráhatással a bűncselekmény törvényi tényállási elemei megvalósulnak.

A Btk. 13. § (3) bekezdése szerint tártettesek azok, aki a szándékos bűncselekmény törvényi tényállását egymás tevékenységéről tudva, közösen valósították meg.

A Btk. 6. § (2) bekezdése alapján nem bűnhalmazat, hanem folytatólagosan elkövetett bűncselekmény az, ha az elkövető ugyanolyan bűncselekményt, egységes akaratelhatározással, azonos sértett sérelmére, rövid időközönként többször követ el.

Mindezekre figyelemmel az I.r. vádlottnak az I. és II. tényállási pontban írt cselekményei kapcsán a folytatólagosság, az I. tényállási pontban írt cselekménye kapcsán a társtettesi elkövetési alakzat megállapításának törvényi feltételei fennállnak.

Ezért a másodfokú katonai tanács **I.r.** vádlott cselekményét a Btk. 301. § (1) bekezdésébe ütköző folytatólagosan, társtettesként, hivatalos eljárásban elkövetett bántalmazás büntettének, míg II.r. vádlott I. tényállási pontban írt cselekményét -figyelemmel arra, hogy az szándékos bűncselekmény törvényi tényállását az I.r. vádlott tevékenységéről tudva, közösen valósította meg, a Btk. 301. § (1) bekezdésébe ütköző társtettesként, hivatalos eljárásban elkövetett bántalmazás büntettének minősítette.

A büntetés kiszabása során a katonai tanács a bűnösségi körülményeket az I.r. vádlott vonatkozásában lényegében megfelelően feltárta. További súlyosító körülmény a folytatólagos, illetve társtettesi elkövetés, illetőleg hogy az I.r. vádlott járőrvezetőként valósította meg a bűncselekményt. A másodfokú katonai tanács álláspontja szerint azonban nyomatékos enyhítő körülményként kell értékelni a sértetti közrehatást, nevezetesen azt, hogy **sértett** a rendőri tekintélyt sértő, megengedhetetlen hangnemű verbális agressziót tanúsított, illetőleg azt, hogy az I.r. vádlott rendkívül hosszú ideje teljesített szolgálata alapján kedvező szolgálati jellemzéssel bír.

A másodfokú katonai tanács mindezekre figyelemmel úgy ítélte meg, hogy a Btk. 79. §-ban írt büntetési célok eléréséhez elegendő az elsőfokú katonai tanács által a Btk. 82. § (1) bekezdés (2) bekezdés d.) pontjára figyelemmel a (3) bekezdésnek alkalmazásával, a Btk. 50. § alapján kiszabott pénzbüntetés, a napi tételek száma az I.r. vádlott terhére rótt cselekmény tárgyi súlyával, míg egy napi tétel összege a jövedelmi viszonyaival arányban álló. Az ügyészi indítványban írt végrehajtásában felfüggesztett szabadságvesztés büntetés kiszabása már a büntetési célokon túlmutató joghátrányt jelentene, mint ahogyan - a fenyítések megléte ellenére is - az I.r. vádlott eddig magas színvonalon tanúsított szolgálatteljesítését és a hosszú szolgálati ideje alatt szerzett rendkívül nagy tapasztalatát is szem előtt tartva a katonai mellékbüntetés kiszabása is.

A II.r. vádlott tekintetében súlyosító körülményként kell értékelni a társtettesi elkövetést, valamint a hasonló jellegű cselekmények elszaporodottságát, ugyanakkor enyhítő körülmény az időmúlás, a megfelelő szolgálatteljesítés. Az ő vonatkozásában is nyomatékos enyhítő körülmény a jelentős sértetti közrehatás, a sértett kifogásolható, kirívóan sértő, provokatív magatartása.

Mindezen bűnösségi körülményeket értékelve, az enyhítő körülmények súlyára figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa - az ítélet belső arányosságának követelményét is szem előtt tartva - úgy ítélte meg, hogy a járőrvezető I.r. vádlott cselekményéhez képest a járőrtárs II.r. vádlott cselekménye az elbíráláskor már olyan csekély fokban veszélyese a társadalomra, hogy a törvény szerint alkalmazható legkisebb büntetés kiszabása, vagy más intézkedés alkalmazása szükségtelen. Erre figyelemmel a másodfokú bíróság a II.r. vádlottat a Btk. 64. § (1) bekezdése alapján megrovásban részesítette.

Tekintettel arra, hogy a másodfokú katonai tanács a II.r. vádlott bűnösségét is megállapította, őt az elsőfokú eljárás során vonatkozásában felmerült bűnügyi költség viselésére, továbbá az I.r. vádlottat az elsőfokú eljárásban a vonatkozásában védői díjként felmerült 15.000 forint bűnügyi költség viselésére kötelezte a Be. 574. § (1) bekezdése alapján, míg a szükségtelenül felmerült bűnügyi költséget az állam viseli. Ezen túlmenően a Be. 613. § (1) bekezdése alapján kötelezte a II.r. vádlottat a másodfokú bírósági eljárás során a kirendelt védője eljárásával kapcsolatosan felmerült bűnügyi költség viselésére.

Az elsőfokú katonai tanács ítéletének egyéb rendelkezései törvényesek, azokat a Fővárosi Ítéltábla Katonai tanácsa - helyes indokainál fogva - a Be. 605. § (1) bekezdése alapján helybenhagyta.

A Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanács ítélete a Be. 593. § (1) bekezdés c.) pontján és a Be. 606. § (1) bekezdésén alapul.

A Be. 615. § (1) bekezdése és a (2) bekezdés a.) pontja és a (3) bekezdés a.) és b.) pontja alapján a II.r. vádlott tekintetében van helye fellebbezésnek.

Budapest, 2019. január 23.

Dr. Török Zsolt hb. ezredes
a tanács elnöke

Dr. Belovai Henriette hb. százados
előadó bíró

. Szabó Éva hb. alezredes
bíró

A Debreceni Törvényszék Katonai Tanácsa Kb.III.45/2017/31. számú ítélete **I.r.** vádlott vonatkozásában a rendelkező részben írt változtatással 2019. január 23. napján jogerőre emelkedett és végrehajthatóvá vált.

Budapest, 2019. január 23.

. Török Zsolt hb. ezredes
a tanács elnöke